

Basın Tetkik ve Haber alma Merkezi

Tel. 135878

P. K. 1071

Yenişehir - Ankara

Mevkute Tarihi 3 Ocak 1957

SANAT

HAYATI
ASIL YAZICI

Geçen yılın önemli sanat olayları

Geride bıraktığımız 1966'nın sanat yönünden değerlendirilişinde kronolojik olmakta çok «yılın en önemli olayları»nı vermemi uygun bulduk.

TİYATRO: Geçen yılın sanat adamı, Türk Tiyatrosunun kurucusu büyük sanatçı MUHSİN ERTUĞRUL'dur. Politik entriklerle rağmen sanatçı kişiliğinden hiç bir şey yitirmeksızın öneş bir diremme gücü göstererek yerinden atıncaya kadar sanatı politikaya älet etmemistiştir. Yerinden oynatılması için İstanbul Belediyesi, Şehir Tiyatrosu yönetmeliğini değiştirmiştir.

YILIN TİYATRO OLAYI: Türkiye Öğretmenler Sendikasına bağlı «Tiyatro TÖS»ün kuruluşu. Toplumevi tiyatronun özelliklerini kapayan, tiyatroyu halka götürüren bir eylem olarak Türk Tiyatrosunda bir dönümdür.

EN BAŞARILI TÜRK OYUN YAZARLARI: Sermet Çağan: «Ayak Bacak Fabrikası» (Tos Tiyatrosu), Nâzım Hikmet: «Yolcu» (Gen-Ar Tiyatrosu), Musahipzade Celâl: «İstanbul Efendisi» (Devlet Tiyatrosu), Yaşar Kemal: «Teneke» (Güliz Sururi — Engin Cezzar Tiyatrosu), Aziz Nesin: «Ah Biz Eşekler» (Gen-Ar Tiyatrosu), Refik Erduran: «Kartal Tekmesi» (Ülvi Uraz Tiyatrosu).

EN BAŞARILI YABANCI OYUNLAR VE YAZARLARI: Molière: «Cimri» (Şehir Tiyatrosu), Gorki: «Ayak Takımı Arasında» (Avni Diligil — Hale Tiyatrosu), Bertolt Brecht: «Arturo Uru» (AST-Ankara), Jean Genet: «Hizmetçiler» (Gen-Ar), Gogol — J. Cosmos: «Paiton» (G. Sururi — E. Cezzar Tiyatrosu), Dostoyevski — A. Camus: «Ecinniler» (Devlet Tiyatrosu), Gogol: «Bir Delinin Hatıra Defteri» (AST), Sophokles: «Kral Oidipus» (Devlet Tiyatrosu).

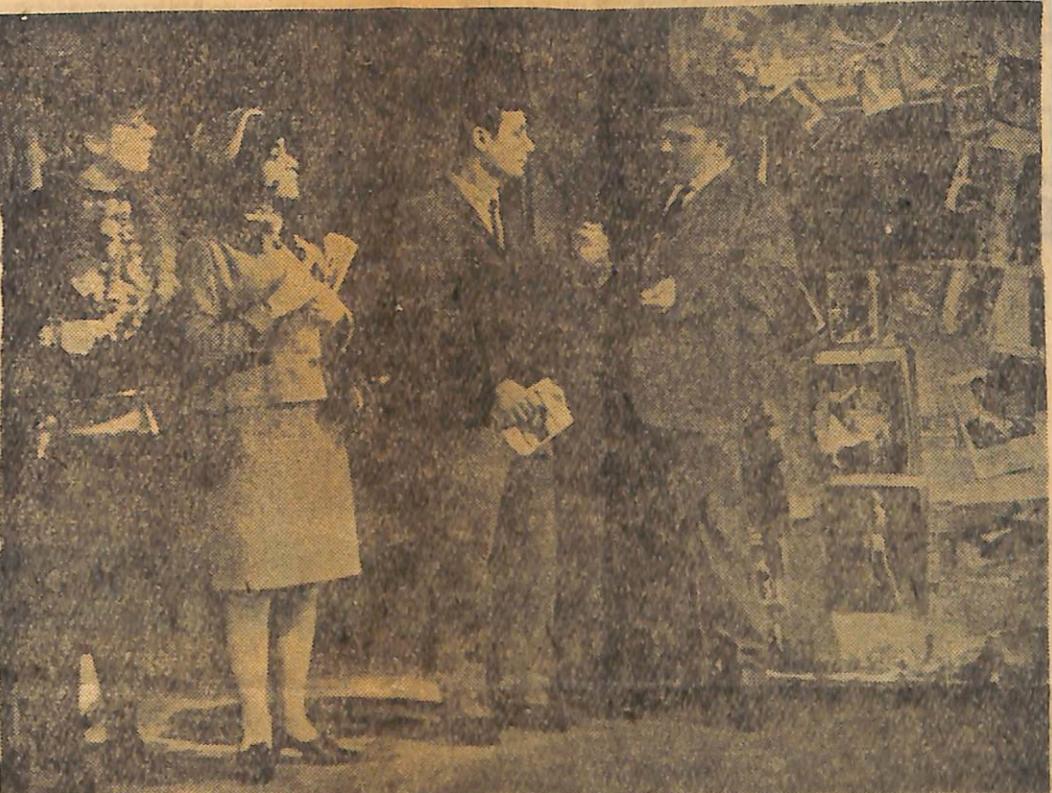
EN BAŞARILI KADIN OYUNCULARI: Ayşe Aylan (Çıhoroz'da), Yıldız Kenter (Pembe Kadın'da), Gülriz Sururi (Teneke'de), Suzan Ustan (Hababam Simifunda) Aysan Sümercan (Ayak Bacak Fabrikası'nda).

MAÇA KIZI

Müzik: Çaykovski
Metin: Ruskin'den Modes
Çaykovski
Türkçe: Saadet İkesus/
Altan
Orkestra şefi: Niyazi
Sahneye koyan: Karl Pem
pefort
Dekor-kostüm: Otta Wer
ner Meyer
Koro şefi: Karl Oehring
Devlet Operası (Ankara)

DEVIET Operası Çaykovski'nin Maça Kızı adlı operasını genel olarak başarıyla oynamaktadır. Rejinin dışında produksyon olarak üzerinde durulması gereken bir ortamdadır Maça Kızı. Özellikle bu eserde müzik güclüklerine dolu olması na rağmen, Devlet Orkestrası ünlü ve usta bir şef olan NIYAZI'nın yönetiminde dikkati çekten bir başarıyla oynuyor. Opera denince hiç şüphesiz orkestra, koro ve solocular başta gelirler. Orkestra yöneticisinin iyi müzik yorumcusu olması gereklidir. Senfonik konserde olduğu gibi opera da orkestrayı yöneten şefin başarısında ya da başarısızlıkta büyük payı vardır. Nitelikim, Devlet Operasında Çaykovski'nin operasında aranması gereken ayrıntıları sahneye koyucu Karl Pempelfort gerçekleştirememiştir. Bir opera için sahneye koyucunun sanatçılardan yerlerini iyi düzenlemesi önem taşır. Bunların tam olarak gerçekleştirilmemiş kolayca anlaşılıyor. Nedir ki, opera da orkestra şefleri bir soy gerekli doldurabilirler. Nitelikim, senfonik konserlerde olduğu gibi opefalarada da şef Niyazi değerini ispatlamış uluslararası bir yöneticidir. Çaykovski'nin müzikyle opera güçlü bir ağırlığını koymus ve büyük başarı sağlıyor. Tabii orkestra da aynı biçimde Niyazi'nin başarısına ortak. Usta bir şefin opera zaman zaman yeni bir dizin vermesi plaşanüstü bir şey değil. Ancak, güç operaların günümüzde geceri olabileceğini ancak iyi müzik yapmakla sona erdir. Niyazi, sanatçı kişiliği yanında, olağanüstü yorumlar yapmış bir şefdir. Eylem adamı olarak bir vürtüzdür. Müzik formalarını, en küçük sözcüklerine kadar açıklar. Bir vürtüzün Çaykovski'ye ait olmasına açıklayıcı görülmeye değer.

MAÇA Kızı'nın dekor ve kostümlerini hazırlayan Werner Meyer, iyi çalışmış. Koro şefi Karl Oehring ve rol alan sanatçılardan dengeli seslerle orkestraya eşlik ediyorlar. Klîmi zaman da orkestra onlara eşlik ediyor. Maça Kızı'nda konuk sanatçılar rol alan Sovyet sanatçısı Azerbaycanlı Lütfiyar İmanov Müşlimoğlu, eşi Hümmüti, ve müzikal sesiyle gerçek bir «Hermanns» di. Hem

Ankara Sanat Tiyatrosunda oynanmışa ba şlanan George Michel'in «Pazar Gezintisi» oyununun bir sahnesinde; Serap Tayfur, Celile Toyon, Erkan Yıldız, Tunca Yönder ve Ayberk Çölok görülmüyor.

SANAT KULİSİ

George Michel'in «Pazar Gezintisi» oyununu başarı ile sürdürden AST, 2 c, tur için iyi bir repertuar düzenledi.

AST'ın ikinci tur oyunlarının başında Orhan Kemal'in 72. Koğuş romanından hazırladığı aynı isimli oyunu yer alıyor.

Arkasından Anthony Newley ve Leslie Bricusse ikilisinin «Durdurun dünyayı incelet var» müzikali geliyor. Bu nu da Orhan Duru: adapté ettil. Müzikalin ardından Maksim Gorki'nin «Küçük Burjuvalar» oyunu sahneye çıkacak.

Sabahattin Rüdret Aksoy'un yeni oyunu «Kral Üşümüş» de AST'ın repertuarına deker.

Bunların yanında genç tiyatrocuların da oddiyete yürüttüğü AST «Ali's Harikalar Diyarında» oyununu başarı ile sürdürdüler.

Devlet Güzel Sanatlar galerisinde Zühal Bükcümez ikinci resim sergisini açtı. Sanatçı 20 gün sürecek bu sergisini Corum'un Tepehayat Kervansarayı'nda bulasım

Genc sanatçı Ozan Onur, «Tekstil sanatı olarak grafik ve Kastamonu yazma kalıpları», Utku Varlık gravür, lito ve desenlerini Türk-Alman Kültür Merkezi galerisinde sergilediler. Her iki sergi 11 Ocak akşamına kadar açık.

Ayla Erduran ve Ayhan Baran'ın Rusyadaki konserleri başarıyla sona erdi.

Oraloğlu Tiyatrosu, Alev Oraloğlu'nun baş rollünü oynadığı «Noktacık» oyununu oynuyor. Fotoğraf, Ayten Güvenç.

maktan çok uygun en önemli olayları nı
vermeyi uygun bulduk.

TİYATRO: Geçen yılın sanat adamı, Türk Tiyatrosunun kurucusu büyük sanatçı MUHSİN ERTUĞRUL'dur. Politik entriklerle rağmen sanatçı kişiliğinden hiç bir şey yitirmeksizin öرنek bir direnme gücü göstererek yerinden atılmaya kadar sanatı politikaya álet etmemiştir. Yerinden oynatılması için İstanbul Belediyesi, Şehir Tiyatrosu yönetmeliğini değiştirmiştir.

YILIN TİYATRO OLAYI: Türkiye Öğretmenler Sendikasına bağlı «Tiyatro TÖS»ün kurulması. Toplumcu tiyatronun özelliklerini kapayan, tiyatroyu halka gösteren bir eylem olarak Türk Tiyatrosunda bir dönümdür.

EN BASARILI TÜRK OYUN YAZARLARI: Sermet Çağan: «Ayak Bacak Fabrikası» (Tös Tiyatrosu), Nâzim Hikmet: «Yolcu» (Gen-Ar Tiyatrosu), Musahipzade Celâl: «İstanbul Efendisi» (Devlet Tiyatrosu), Yaþar Kemal: «Teneke» (Gülmez Sururi — Engin Cezzar Tiyatrosu), Aziz Nesin: «Ah Biz Eşekler» (Gen-Ar Tiyatrosu), Refik Erduran «Kartal Tekmesi» (Ulvi Uraz Tiyatrosu).

EN BASARILI YABANCI OYUNLAR VE YAZARLARI: Moliére: «Cimri» (Şehir Tiyatrosu), Gorki: «Ayak Takımı Arasında» (Avni Diligil — Halk Tiyatrosu), Bertolt Brecht: «Arturo U» (AST—Ankara), Jean Genet: «Hizmetçiler» (Gen-Ar), Gogol — J. Cosmos: «Palto» (G. Sururi — E. Cezzar Tiyatrosu), Dostoyevski — A. Camus: «Ecinniler» (Devlet Tiyatrosu), Gogol: «Bir Delinin Hatira Defteri» (AST), Sophokles: «Kral Oidipus» (Devlet Tiyatrosu).

EN BASARILI KADIN OYUNCULAR: Ayta Aigan (Çil Horoz'da), Yıldız Kenter (Pembe Kadın'da), Gülmez Sururi (Teneke'de), Suzan Ustan (Hababam Sınıfında) Aysan Sümercan (Ayak Bacak Fabrikası'nda).

ARTHUR RUBINSTEIN

EN BASARILI ERKEK OYUNCULAR: Erol Keskin: «Oppenheimer Olayı», Vasfi Rıza Zobu: (Hisse-i Şayia), Muammer Karaca: «Cibali Karakolu ve Demirel'e Söylerim». Mucahit Ofluoglu: «Cimri», Müşük Kenter: «Ver Elimi Yeni Dünya», Engin Cezzar: «Palto», Ege Ernart: «Ah Biz Eşekler», Tuncel Kurtiz: «Teneke», Cahit İrgat: «Yolcu», Gazanfer Özcan: «Sünlüman Bacanak».

EN BASARILI YÖNETMENLER: Sermet Çağan: «Ah Biz Eşekler» ve «Ayak Bacak Fabrikası», Beklân Aigan: «Oppenheimer Olayı», Coşkun Tunçtan: «Cimri», Tuncel Kurtiz: «Yolcu».

MÜZİK ve BALE: 1966 yılı, müzik yönünden başarılı geçti. Başarılı derken, genel olarak Türk sanatçılardan çok yurdumuzu gelen yabancı soloçuların ve toplulukların sağladığı ilgi ve önemini belirtmek gereklidir. Ünlü yabancı soloçular geliş tarihlerine göre söyle sıralayabiliriz: Daniel Safran (viyolonselist - Sovyet sanatçısı), Şehir Orkestrası eşliğinde iki konserde çaldı. Tenor Lütfiyar İmanov ve Raşit Beybutov (tenor, Sovyet Rusya), Caspar Cassado (cellist), Zara Doluhanova (mezzosoprano Sovyet sanatçısı), Nina Svetlanova eşliğinde altı konser verdi yurdumuzda, 1966 Le

gelirler. Orkestra yöneticisinin iyi müzik yorumcusu olması gereklidir. Senfonik konserde olduğu gibi operada da orkestrayı yöneten şefin başarida ya da başarısızlıkta büyük payı vardır. Nitelik, Devlet Operasında Çaykovski'nin operasında aranması gereken ayrıntıları sahneye koyucu Karl Pempelfort gerçekleştirmiştir. Bir opera için sahneye koyucunun sanatçılardan yerlerini iyi düzenlemesi önem taşır. Bunların tam olarak gerçekleştirilemediği kolayca anlaşılıyor. Nedir ki, opera da orkestra şefleri bu soy gedikleri doldurabilirler. Nitelik, senfonik konserlerde olduğu gibi opefalarda da şef Niyazi degerini ispatlamış uluslararası bir yöneticiidir. Çaykovski'nin müziğiyle opera gücü bir ağırlığı koymuş ve büyük başarı sağlanıyor. Tabii orkestra da aynı biçimde Niyazi'nin başarısına ortak. Usta bir şefin opera zaman zaman yeni bir düzen vermesi olajanüstü bir şey değil. Ancak, güç operaların günümüzde gecerli olabilmesi ancak iyi müzik yapmakla sonaçlandırılır. Niyazi, sanatçı kişiliği yanında, olajanüstü yorumlar yapmış bir şefdir. Eylem adamı olarak bir virtüozdur. Müzik formlarını, en küçük sözçülüklerine kadar açıklar. Bir virtüozun Çaykovski operasını açıklayışı görülmeye değer.

M AÇA KIZI'nın dekor ve kostümlerini hazırlayan Werner Meyer, iyi çalışmış. Korro şefi Karl Oehring ve rol alan sanatçılardan dengeli seslerle orkestra eşlik ediyorlar. Kimi zaman da orkestra onlara eşlik ediyor. Maça Kızı'nda konuk sanatçılarak rol alan Sovyet sanatçısı Azerbaycanlı Lütfiyyar İmanov Müşümoglu, «volumili» ve müzikal sesiyle gerçek bir «Herrmann» di. Hem Rusça hem de Türkçe söyledi aryalar hayranlık uyandırdı. Açık, net, renkli ve müzik doluydu. «Lisa», da Meral Alper, güzel bir sesle dikkati çekti. Her çeşit opera da çıkmazsa sanatçı gelişip başarı sağlayabilir. İstanbul Şehir Operasından gelme Mete Uğur da başarı sağlanan sanatçılardandır. Geniş repertuarla doğru giden çalışmalar arasında Maça Kızı operası, kalıcı rolleri arasında yer alabilir. Seyit Ahmet Yıldız da müzik hata yapmayan bir sanatçı. Sesini daha da renk lendirebilir. Seçgili sesi var ama. Necdet Biber, Cemaliye Kıcıyi, Muzaffer Gürgüneş ilgi gelen diğer sanatçılardır.

Sonuç olarak, Sovyet sanatçılardan Azerbaycanlı şef Niyazi ve tenor Lütfiyyar İmanov ve Türk sanatçlarının rol aldığı Maça Kızı operası, görülmeye değer güzelliktedir.

Luzin, Şakirof, Boris Marlleyen gibi dünya çapında büyük solo yapan dansçular vardı. Ayrıca kor dö bale olarak da çok başarılı idi. Büyük produksyon olarak yılın önemli gösterilerindendi. Sovyetler Birliği Gürcistan Halk Oyunları Balesi.

Devlet Balesi, Çaykovski'nin «KUĞU GÖLÜ» balesini başarıyla oynadı. Devlet Operası ve Balesi, Devlet Tiyatrosundan ayrıldı. Aydin Gün bu bölümün Genel Müdürü oldu. Ayrıca, «Maça Kızı» operasının şefi Niyazi'nin yönetiminde başarı sağlanmıştır.

En başarılı gevirciler: Adalet Çimoç: «Puntla Ağa ile Uşağı Mattı» Sabahattin Eyüpoglu: «Cimri», Cemal Süreyha: «Palto».

Başarılı dekorcular: Otto Werner Meyer: «Maça Kızı», Metin Deniz: «Fadik Kız ve Palto».

Başarılı kostümçüler: Sevim Çavdar: «Ali's Harikalar Ülkesinde», Werner Meyer: «Maça Kızı».

RESİM — HEYKEL — KARIKATÜR: Nuri İyem, Nejat Devrim, Orhan Peker, Nevin Çokay, Yaþar Yeniceli, Kuzkun Acar (heykel).

G. S. Akademisinde Bulgar Resim-Heykel sergisi açıldı.

KARIKATÜR: Nehar Tüblek (yurt dışındaki başarılarıyla). Semih Balçioðlu, sergiler açtı.

Dünyada yılın sanat olayı: Pablo Picasso'nun 80. yaş dönümünde Paris'te bütün eserleri sergilendi.

Ankara Sanat Tiyatrosunda oynanmaya başlanan George Michel'in «Pazar Gezintisi» oyununun bir sahnede; Serap Tayfur, Celile Toyon, Erkan Yücel, Tunca Yönder ve Ayberk Çölok görülüyor.
(Foto: AKSAM — Özel)

SANAT KULİSİ

• George Michel'in «Pazar Gezintisi» oyununu başarı ile sürdürden AST, 2-ci tur için 1-1yi bir repertuar oluşturdu.

AST'in ikinci tur oyunlarının başında Orhan Kemal'in 72. Koğuþ romanından hazırladığı aynı isimli oyunu yer alıyor.

Arkasından Anthony Newley ve Leslie Bricusse ikilisinin «Durdurun dünyayı inceek var» müzikal geliyor. Bu nu da Orhan Duru adapt ettil. Müzikalin ardından Maksim Gorki'nin «Küçük Burjuvalar» oyunu sahneye çıkacak.

Sabahattin Kudret Akçalı'nın yeni oyunu «Kral Üstmesi» de AST'in repertuarında.

Bunların yanında çocuk tiyatrosunu da eiddiyetle yürüten AST «Ali's Harikalar Diyarında» oyununu başarı ile sürdürdü.

Devlet Güzel Sanatlar galerisinde Zühal Büktülmek ikinci resim sergisini açtı. Sanatçı 20 gün sürecek bu sergisini Çorum'un Tepebeyat Köyündeki Ömer Mülazım İlkokulu yararına düzenledi.

Yirmi yıldır Türk baileste hizmet eden Ninette de Valois için Devlet Operası bir jübile hazırlamaktadır. Bu ay içinde oynanacak «Sylvia» bailesinin galasında Valois'a hizmetlerinden dolayı armağan verilecektir.

Devlet Operası yeni yıla yeni oyuncularla girecektir. Üçüncü Tiyatrodada «Sen Dul», «Maça Kızı» operası da yerini «Hofmann'in Masalları»na bırakacaktır.

Yıldız Daðdelen, 4 Ocak 1967 Çarşamba günü saat 18.30 da piyanist Ergican Saydam eşliğinde Türk-Alman Kültür Merkezinde bir konser verecektir.

Genç sanatçı Ozanay Onur, «Tekstil» sanatı olarak grafik ve Kastamonu yazma kalıpları, Utku Varlık graður, lito ve desenlerini Türk-Alman Kültür Merkezi galerisinde sergilediler. Her iki sergi 11 Ocak akşamına kadar açık.

Aylâ Erduran ve Ayhan Baranın Rusyadaki konserleri başarıyla sona erdi.

Oraloðlu Tiyatrosu, Alev Oraloðlu'nun baş rolünü oynadığı «Noktacık» oyununu oynuyor. Fotograf, Ayten Güvenç, Alev Oraloðlu, Erdoðan Tuncel ve Dikmen Gürün'ü göstermektedir.

San Öğretmenlerinden Bayan Zavaros, yillardan beri yapmış olduğu çalışmalarının armaganını gördü. Avusturya Cumhurbaðkanı, ona profesörlük ünvanı verdi. İstanbul, Avusturya Kültür Ataðeligi bir tören yapılarak Bayan Zavaros'un başparisi kutlandı.

2 Ocak 1967 de Türkiye Rekreasyon Cemiyeti, Şehir Galerisinde bir yıllık çalışmalarını sergiledi. Aynı galeride ressam Remzi Kökü de bir sergi açtı.

Yapı ve Kredi Bankası Galatasaray'daki galeri-

sinde açılan «Silahta Güzelik» adlı sergi geniş ilgiyle izleniyor. Bu sergiden sonra aynı yerde «Keseler, oyalar ve kaşıklar» sergisi açılacak.

Aylâ Erduran ve Ayhan Baranın Rusyadaki konserleri başarıyla sona erdi.

Erduran Macaristan'da da konserler verip yurda dönecek. Öntümüzdeki ayda, piyanist Verda Erman, Rusya'nın çeşitli şehirlerinde konserler vermeye gidiyor. Verda Erman, geçen hafta Cumhurbaðkanlığı Senfoni Orkestrası eşliğinde ve Hikmet Simsek yönetiminde başarılı bir konser verdi.

Adana Kız Öğretmen Okulu öğrencileri, geçen hafta Namik Kemal'ı anma töreni düzenlemiþler ve ayrıca sanat gösterilerinde bulunmuşlardır.

